

Kultur- og kirkedepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Kultur- og kirkedep.

19. MAR 2007

2006 6967-027

Adresse Stenersgate 1A, 0050 Oslo
Telefon 22 17 94 17
Telefaks 22 17 94 22
E-post kopinor@kopinor.no
Bankgiro 5005.05.79848
URL <http://www.kopinor.no/>
Org.nr. 964250340

Oslo, 15. mars 2007

Deres ref.: 2006/06967 ME/ME1 CBU:elt av 09.01.2007

HØRINGSUTTALELSE – OM ENDRING AV FORSKRIFT TIL ÅNDSVERKLOVEN

Kopinor har mottatt Kultur- og kirkedepartementets høringsbrev. Nedenfor fremkommer våre bemerkninger til enkelte av bestemmelsene.

Kopinors medlemsorganisasjoner avgir egne uttalelser så langt de finner det naturlig.

Kopinor vil innledningsvis bemerke at de rammene for forskriften som departementet har presisert i Ot.prp. nr. 46 (2004–2005), s. 76, 2. spalte ligger til grunn for Kopinors uttalelse:

”Forskrifter til bestemmelsen vil måtte holdes innenfor rammen av den avgrensede bruk som her er ment. Det er ikke, slik enkelte høringsinstanser ser ut til å ha oppfattet, ment å ivareta undervisnings- og forskningsinstitusjoners generelle behov for kopiering innenfor virksomheten slik hjemlene i §§ 13b og 14 gjør.”

Til § 1-1 annet ledd

Kopinor støtter prinsippet om at anvendelsen av reglene i kapittel I ikke skal komme i strid med opphavsmannens økonomiske interesser.

Vi mener imidlertid at det er lovgiver og departementets ansvar at lovtekst og forskrifter i seg selv utformes slik at opphavsmannens økonomiske interesser ivaretas bl.a. i tråd med forpliktelsene etter Bernkonvensjonen, og at dette ansvaret ikke bør skyves over på institusjonene nevnt i forskriftens § 1-1. Det er dessuten vanskelig å se hvordan disse institusjonene kan og vil følge opp en slik bestemmelse i praksis. Hvordan skal institusjonene konkret vurdere hva som er ”nevneverdig i strid med opphavsmannens økonomiske interesser”?

Vi foreslår derfor at bestemmelsen strykes. Dersom en praksis som for øvrig er i tråd med lov og forskrift får uheldige virkninger for rettighetshaverne, kan departementet i henhold til forskriften § 1-12 sette vilkår for adgang til eksemplarframstilling etter kapittel I i form av utfyllende forskrifter.

Medlemsorganisasjoner

Den Norske Fagpresses Forening • Den Norske Forfatterforening • Den norske Forleggerforening • Forbundet Frie Fotografer
GRAFILL Norsk organisasjon for visuell kommunikasjon • Mediebedriftenes Landsforening • NOPA Norsk forening for komponister og tekstforfattere • Norges Fotografforbund
Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening • Norsk Journalistlag • Norsk Komponistforening • Norsk kritikerlag • Norsk Musikkforleggerforening • Norsk Oversetterforening
Norsk Redaktørforening • Norsk Ukepresse • Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere • Norske Billedkunstnere
Norske Dramatikeres Forbund • Norske Kunsthåndverkere • Ny Musikk Komponistgruppe

Kopinor er medlem av:

International Federation of Reproduction Rights Organisations (IFRRO)

Til § 1-3 annet ledd

En vid adgang til å lagre eller på annen måte utnytte fjernlånte eksemplar vil etter vår mening være høyst urimelig sett i forhold til rettighetshavernes interesser. Bestemmelsen hjemler det som beskrives som et ”kontrollert fjernlån”, og det må derfor forventes at institusjonene sørger for rutiner som sikrer etterlevelse av reglene. Under denne forutsetningen kan Kopinor støtte en fjernlånsadgang innenfor de rammer departementet har foreslått.

Til § 1-3 tredje ledd

Bestemmelsen foreslår en selvstendig hjemmel til å fremstille eksemplar av originaleksemplar som er særlig utsatt for skade ved utlån og som ikke kan erstattes hvis det går tapt. Samtidig er kopiering av originaleksemplar omtalt spesielt i § 1-6.

Vi anmoder departementet å vurdere om § 1-3 tredje ledd mer naturlig etter formålet bør plasseres i § 1-6, alternativt i en ny paragraf. I så fall må henvisningen til tredje ledd i § 1-3 første ledd endres tilsvarende.

Vi forstår departementet slik at bestemmelsen er ment å tillate fremstilling av eksemplar av musikk- og filmverk i *opptak*, og at musikkverk i form av noter ikke skal omfattes. Dette bør fremgå av forskriftsteksten.

Til § 1-4 første ledd annet punktum

Det synes uklart hvilke realitetsvurderinger institusjonene skal foreta når det gjelder for hvilke formål/i hvilke situasjoner det er anledning til å fremstille eksemplar (”av plasshensyn, eller til nødvendige konserverings- og sikringsformål”).

Kopinor er særlig bekymret for at eksemplarframstilling av ”plasshensyn” kan åpne for en utglidning av bestemmelsen i strid med hensynene bak åvl. § 16 og bibliotekforskriften, spesielt nå som det åpnes for tilgjengeliggjøring etter åvl. § 16 annet ledd jf. § 1-9 i forslaget til forskrift. Samtidig synes ”nødvendige konserverings- og sikringsformål” i seg selv å være tilstrekkelig formålsangivelse for eksemplarframstillingsretten. Kopinor mener derfor at ”plasshensyn” i § 1-4 første ledd, bør strykes.

Med til dels uklare formål som hjemmel for eksemplarframstilling, er det desto viktigere at det ikke tillates eksemplarframstilling av åndsverk i andre format enn originaleksemplaret der slikt eksemplar kan skaffes på utsalgssted eller fra utgiver, importør eller produsent, slik departementet også har foreslått.

Vi vil videre bemerke at begrepsbruken i § 1-4 ikke er konsekvent (”konserverings- eller sikringsformål”, ”nødvendige konserverings- eller sikringsformål”, ”konserveringsformål”, ”konserverings- og sikringsformål”). Eventuelle tilsiktede meningsforskjeller i begrepsbruken bør tydeliggjøres.

Kopinor støtter at det legges til rette for digitalisering av den nasjonale kulturarven. Fra et rettighetshaverperspektiv synes det imidlertid lite hensiktsmessig at flere bibliotek digitaliserer de samme verkene. Av hensyn til kontroll og også fremtidige avtaleløsninger, jf. § 16a, bør det i størst mulig grad legges opp til en sentralisert digitaliseringspraksis.

Til § 1-5

Departementet oppstiller i høringsdokumentet forholdsvis snevre rammer for når § 1-5 skal kunne benyttes som hjemmel for eksemplarframstilling i undervisnings- og forskningsinstitusjoner som sådan. Det er helt nødvendig at denne hjemmelen bare benyttes i helt spesielle tilfeller og det bør fremkomme av ordlyden i § 1-5. Vi foreslår følgende presisering i § 1-5:

"Kultur- og kirkedepartementet kan til særskilte forskningsformål gi..."

Til § 1-9 første ledd første punktum

Etter denne bestemmelsen kan institusjon som nevnt i § 1-1 "gjøre åndsverk fra egen samling tilgjengelig". Det presiseres i høringsdokumentet at bestemmelsen ikke gir selvstendig hjemmel til å digitalisere verk som ønskes tilgjengeliggjort. Adgangen til tilgjengeliggjøring gjelder for det første verk som institusjonen har hjemmel til å digitalisere etter § 1-4 i forskriften. Videre kan åndsverk som er innkjøpt i digital form gjøres tilgjengelig såfremt dette ikke strider mot særskilte avtalevilkår. Kopinor mener det vil være hensiktsmessig at de nevnte forutsetningene fremkommer direkte i forskriftsteksten.

Til § 1-9 andre og tredje ledd

Departementet foreslår å innføre begrepene "for enkeltpersoners forskningsformål eller private studieformål". Vi savner en konkretisering av hva som ligger i disse begrepene. Vi oppfatter departementet dit hen at begrepene ikke er sammenfallende med "privat bruk", jf. åvl. § 12, og at "for enkeltpersoners forskningsformål og private studieformål" skal defineres snevrere enn begrepet "privat bruk". Vi legger til grunn at begrepene ikke omfatter personlig yrkesmessig bruk eller annen bruk i virksomheter (med mindre det er tale om "for enkeltpersoners forskningsformål").

For å klargjøre grensen mellom hva som skal forstås som kopiering til "private studieformål" og kopiering til bruk i undervisningsøyemed, foreslår vi følgende tilføyelse i § 1-9 andre ledd, som et nytt tredje punkt:

"Eksemplarframstilling til bruk i undervisningssammenheng anses ikke som kopiering til private studieformål."

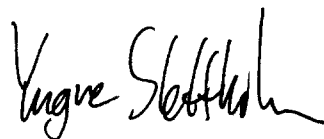
Bibliotekforskriftene skal primært dekke bibliotekets behov. Som departementet selv uttrykker i Ot. prp. nr. 46 s. 81, er adgangen til digitalisering av materiale i samlingene ikke gitt for å lette privates kopiering. Etter Innstillingen O. nr. 103 (2004–2005) ble det lagt til grunn av det skal være mulig å ta papirutskrift av det materialet som gjøres tilgjengelig på ABM-institusjonenes terminaler. Departementet foreslår at utskriftsadgangen legges på lik linje med adgangen til å få fotokopi utlevert til eie, jf. § 1-9 andre ledd, men etter vårt skjønn er ikke dette gjennomført helt ut.

Kopinor mener institusjonene har ansvar for eksemplarframstilling til sine brukere. Vi mener derfor at det må forventes kontroll og årvåkenhet fra institusjonenes side når det gjelder slik eksemplarframstilling, både med hensyn til omfang og motiv.

Faktisk utlevering av fotokopier **og papirutskrifter** vil gi en mulighet til å fange opp og reagere på brudd på reglene. Skriverne kan f.eks. være plassert slik at det er institusjonens ansatte som må hente og utlevere utskriftene. Kopinor foreslår følgende endring i § 1-9 tredje ledd:

”Brukeren kan få utlevert en papirutskrift til eie av åndsverk som er tilgjengeliggjort etter første ledd etter de samme regler som gjelder for utlevering av fotokopier etter andre ledd. Brukeren kan ikke få utlevert eller selv ta en maskinlesbar kopi.”

Vennlig hilsen
KOPINOR

Yngve Slettholm
administrerende direktør

Hege Døssland
seniorkonsulent